

รูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

The Supervision Model of English Bilingual Education for Primary School under Basic Education Commission Office

ภัทรภรณ์ น้อยกอ

Pattaraporn Noigor

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Nakhon Sawan Rajabhat University, Thailand

E-mail: p.noigor@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) สร้างรูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา 3) ประเมินรูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา มีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา โดยศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 600 คน จากแบบสอบถามขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบฯ โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 17 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย กำกับดูแล ปัญหา และความต้องการวางแผน และออกแบบสร้างเครื่องมือให้ความรู้ส่งเสริมผู้รับนิเทศและติดตาม ประเมินผล
2. รูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 เนื้อหา ส่วนที่ 3 เจาะลึกความสำเร็จ โดยรูปแบบฯ มีความเหมาะสม และคู่มือรูปแบบฯ มีความเหมาะสมในระดับมาก

*ได้รับบทความ: 25 กันยายน 2561; แก้ไขบทความ: 11 กรกฎาคม 2562; ตอรับตีพิมพ์: 2 สิงหาคม 2562

Received: September 25, 2018; Revised: July 11, 2019; Accepted: August 2, 2019

3. ผลการประเมินรูปแบบฯ ในภาพรวมด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ; การนิเทศ; โรงเรียนสองภาษา

Abstract

This research aims 1) to study the factors of the supervision of English Bilingual Education for Primary School under Basic Education Commission Office, 2) to develop the supervision model of English Bilingual Education for Primary School and 3) to evaluate the supervision model of English Bilingual Education for Primary School. The researches were conducted in three stages. Stage 1: was to study the factors of the supervision of English Bilingual Education for Primary School related documents, interviewing 9 experts and collecting the data from a sample group of 600 people from a questionnaire. Stage 2: was to develop the supervision model of English Bilingual Education for Primary School form documentation for expert connoisseurship by 11 experts. Stage 3: was to evaluate the supervision model from administrators of 17 persons.

The results showed that:

1. The supervision of English Bilingual Education for Primary School components includes awareness Supervise, Problem and Need, Planning and Design, Tools, Knowledge, Promoting Recipients and Evaluation.
2. The component of the model of the supervision of English Bilingual Education for Primary School was three components as follows; Part 1 Introduction. Part 2 Content Part 3 Conditions of success. The model had suitability and handbook had the overall of suitability was at the high level.
3. The results of evaluation of model in overall, accuracy, suitability and feasibility at the high level. And usefulness was at the highest level.

Keywords: Model; the Supervision; English Bilingual Education School

1. บทนำ

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่เกิดจากความร่วมมือของคณะครู บุคลากรทางการศึกษา โดยการแนะนำให้คำปรึกษาหารือช่วยเหลือและเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ที่ได้รับการนิเทศได้พัฒนาความรู้ความสามารถและพฤติกรรม การสอนด้วยตนเองให้สามารถปฏิบัติภารกิจทางด้านการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรที่ได้รับการนิเทศมีความรู้ที่ทันสมัยสามารถนำไปบูรณาการใช้เพื่อการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนี้การนิเทศการ ศึกษายังเป็นกระบวนการสำคัญต่อการพัฒนา คุณภาพของสถานศึกษา เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ช่วยปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการจัด ประสพการณ์การเรียนรู้และประสิทธิภาพการบริหาร การจัดการ เพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้น การนิเทศการศึกษาเป็นองค์ประกอบที่ สำคัญที่ช่วยเหลือและสนับสนุนกระบวนการ บริหารและกระบวนการสอนให้มีคุณภาพและ บรรลุเป้าหมาย (Thongchai, 2015 : 2)

การนิเทศการศึกษาโดยศึกษานิเทศก์ จากภายนอกนั้น ไม่สามารถจะทำได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากจำนวนศึกษานิเทศก์มีน้อยไม่เพียงพอ เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการของครูผู้สอน ในสถานศึกษา ตลอดจนความรู้ของศึกษานิเทศก์ ก็ไม่สามารถครอบคลุมได้ทุกสาขาวิชา ซึ่งหน่วย

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา ได้สรุปสภาพปัญหา การนิเทศในภาคเหนือ คือ 1) บุคลากรมีจำนวน น้อยมาก ต้องรับผิดชอบภาระงานหลายด้านทำให้ การนิเทศไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการนิเทศและ การนิเทศขาดความต่อเนื่อง เพราะมีงานอื่นแทรกซ้อน โดยเฉพาะงานเร่งด่วนเฉพาะกิจ 2) บุคลากรผู้ทำ หน้าที่นิเทศขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะการ นิเทศทางการศึกษา 3) ขาดแคลนเครื่องมือ การนิเทศติดตามงานที่ครอบคลุมทุกกิจกรรม 4) บุคลากรขาดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ การนิเทศและมีความวิตกต่อการเปลี่ยนตำแหน่ง จากข้าราชการครู เป็นตำแหน่งศึกษานิเทศก์ จังหวัด และ 5) ศึกษานิเทศก์ ซึ่งอยู่ภายนอกสถาน ศึกษาไม่สามารถรับรู้สภาพปัญหาและความ ต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษา (The supervisor Education Office, 2016 : 20)

โรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบสอง ภาษา ไทยคู่อังกฤษ ในการดำเนินงานตามนโยบาย ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของ กระทรวงศึกษาธิการ โครงการการจัดการเรียน การสอนรูปแบบสองภาษา ซึ่งดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2545 โดยพบปัญหาหลายประการ ซึ่งกระบวนการดำเนินงานในโครงการนี้ได้รับการ นิเทศติดตามอย่างเป็นระบบโดยศึกษานิเทศก์ ผู้รับผิดชอบโครงการ พบข้อจำกัด ดังนี้ 1) คุณภาพ ครูในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตรับผิดชอบ มีข้อจำกัดทั้งปริมาณและคุณภาพ 2) ครูที่ผ่านการอบรมในโครงการบางส่วน/บางโรงเรียน โดยเฉพาะ

โรงเรียนขนาดกลาง ยังไม่มีความมั่นใจในการสอนตามแผนการสอนที่ได้รับ มีข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ ความรู้ ความสามารถในการอ่าน-พูดภาษาอังกฤษ ความใส่ใจในการที่จะเสียสละเวลาในการพัฒนาตนเอง เจตคติต่อการสอนบูรณาการโดยใช้ภาษาอังกฤษ 3) ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการบางโรงเรียนยังขาดการนิเทศที่มีประสิทธิภาพในเรื่องการจัดการเรียนการสอนของครู การกำกับติดตามจาก สพป. โดยศึกษานิเทศก์เจ้าของโครงการทำได้เพียงภาคเรียนละครั้ง ซึ่งไม่เพียงพอ 4) การบริหารงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร สนับสนุนโครงการยังไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการแก้ปัญหา พัฒนาศักยภาพครูในโครงการ 5) เครือข่ายศึกษานิเทศก์ที่ต้องรับผิดชอบ 6) ชุดสื่อที่ได้รับ (แผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบ และสื่อที่จัดไว้ในชุด) ยังต้องการปรับความเหมาะสมอีกมาก ทั้งตัวกิจกรรม ความยากง่ายของสาระเนื้อหาสาระ และวิธีการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งข้อสอบวัดผลประเมินผลตามกรอบสาระการสอนแบบสองภาษา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษารูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วนำมาสร้างรูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความถูกต้อง ความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ที่จะให้การดำเนินงานนิเทศของสถานศึกษาระดับประถม

ศึกษามีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษา และบริบทของสถานศึกษา เพื่อเป็นองค์ความรู้สำคัญต่อความเข้าใจในการปฏิบัติการเรียนรู้สู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 600 คน โดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย และการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์เป็นแนวทางการ

สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามมาทำการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) เพื่อหาองค์ประกอบของการนิเทศโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ในขั้นตอนนี้เป็นการสร้างรูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของการนิเทศโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาดำเนินการร่างรูปแบบฯ ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา และส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำยืนยันรูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 11 คน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประเมินรูปแบบ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความถูกต้อง 2) ด้านความเหมาะสม 3) ด้านความเป็นไปได้ 4) ด้านความเป็นประโยชน์

ของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่งให้ผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ที่ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 17 คน

4. สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบของการนิเทศโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำกับดูแล 2) ปัญหาและความต้องการ 3) การวางแผนและออกแบบ 4) การสร้างเครื่องมือ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6) การสร้างบรรยากาศการนิเทศ และ 7) การติดตามประเมินผล

2. การสร้างรูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วยแนวคิด และทฤษฎีพื้นฐานของการนิเทศโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วัตถุประสงค์ของรูปแบบฯ ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย 1) การกำกับดูแล 2) ปัญหาและความต้องการ 3) การวางแผนและออกแบบ 4) การสร้างเครื่องมือ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6) การสร้างบรรยากาศการนิเทศ 7) การติดตามประเมินผล ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

สำเร็จ และรูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสม คู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมในระดับมาก

3. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 รองลงมา เป็นด้านความถูกต้องอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 และด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 ตามลำดับ

5. อภิปรายผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบของการนิเทศโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำกับดูแล 2) ปัญหาและความต้องการ 3) การ

วางแผนและออกแบบ 4) การสร้างเครื่องมือ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6) การสร้างบรรยากาศการนิเทศ 7) การติดตามประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานนิเทศการศึกษาในปัจจุบัน ที่ทำการศึกษามีจำเป็นต้องมีการกำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการนิเทศ การศึกษา ปัญหาและความต้องการ การวางแผนและออกแบบการนิเทศเพื่อจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดการเรียนการสอน การสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการนำไปใช้ในการนิเทศ การส่งเสริมผู้รับการนิเทศให้สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2011 : 40) ได้กล่าวเกี่ยวกับการดำเนินงานการนิเทศของงานส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรับการนิเทศ จัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศ และการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการนิเทศ กำหนดวิธีการแนวทางการนิเทศ สร้างแสวงหาเครื่องมือนวัตกรรมเพื่อดำเนินการนิเทศการศึกษา และการเรียนการสอนติดตามและประเมินผลการนิเทศการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวชิรา เครือคำอ้าย (Kleuakumauy, 2010) พบว่า รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย ขั้นเตรียมความรู้/เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ ขั้นเตรียมวางแผนการนิเทศขั้นดำเนินการนิเทศ

การสอนและชั้นประเมินผลการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการนิเทศ
โรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การกำกับดูแลเป็นการ
ดำเนินการเกี่ยวกับจัดการประชุมชี้แจงให้แก่
ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ รวมทั้งการจัดประชุม
ชี้แจง ก่อนเปิดภาคเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและ
ข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการนิเทศ กำกับ ติดตาม
และประเมินผลและสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง
ผู้นิเทศกับครู เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียน
การสอนรูปแบบสองภาษา ไทย-อังกฤษ English
Bilingual Education: EBE ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า
ในการกำกับดูแลจำเป็นต้องมีการประชุม
ชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ กำกับ
ดูแลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรร่วมกัน
วิเคราะห์หาแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน
ที่จัดการเรียนการสอนสองภาษาในรูปแบบใหม่ๆ
และการสังเกตการณ์สอนรูปแบบสองภาษา
ไทย-อังกฤษ English Bilingual Education: EBE
ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Glickman, Gordon
and Ross-Gordon (2004 : 43) ได้กล่าวว่า
กระบวนการนิเทศการสอนจะต้องมีการประชุม
ร่วมกับครูก่อนการสังเกตการสอนผู้นิเทศร่วม
ประชุมกับครูเพื่อพิจารณารายละเอียดก่อนการ
สังเกตการสอนของครูเกี่ยวกับเหตุผลและจุด
มุ่งหมายของการสังเกตต้องการให้เน้นการสังเกต
ในประเด็นใดเป็นพิเศษวิธีการและรูปแบบการ

สังเกตที่จะนำไปใช้เวลาที่ใช้ในการสังเกตและ
สอดคล้องกับงานวิจัยของนิเทศ ส่งเสริม
(Songserm, 2014) พบว่า แนวทางการดำเนินงาน
นิเทศการศึกษาของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 คือ การ
พัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนมีรูปแบบ
การนิเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง การวัดและ
ประเมินผลตามหลักสูตร และแจ้งผลการนิเทศ
สร้างความตระหนักเกี่ยวกับการนิเทศให้ผู้บริหาร
นิเทศแบบกัลยาณมิตร

องค์ประกอบที่ 2 ปัญหา และความ
ต้องการ เป็นการดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบัน
ปัญหาและความต้องการรับการนิเทศการศึกษา
ของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการ
สอนแบบสองภาษาแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษา
สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับ
การจัดการเรียนการสอนแบบสองภาษา วิเคราะห์
จัดลำดับความสำคัญ และเปรียบเทียบปัญหาและ
ความต้องการปัจจุบันประมวลทางเลือกที่กำหนด
ไว้โดยพิจารณาจากทางเลือกเป็นกลุ่ม และกำหนด
เกณฑ์หรือมาตรฐานของการจัดการเรียนการสอน
สองภาษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัญหา และความ
ต้องการของผู้รับการนิเทศของบุคลากรในสถาน
ศึกษามีความสำคัญต่อการดำเนินการนิเทศ
ทั้งปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการ
เรียนการสอนแบบสองภาษาปัญหาและความ
ต้องการของนักเรียนเพื่อปรับระดับคะแนนที่ต่ำ
กว่าเกณฑ์ ปัญหาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
อัตราการเข้าชั้นทุกชั้นของนักเรียน และผลการ
ประเมินคุณภาพระดับชาติ ดังนั้น ปัญหาต่างๆ

ที่พบในสถานศึกษาแต่ละแห่งจำเป็นต้องอย่างยิ่งจะต้องนำมาศึกษาวิเคราะห์ จัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริง รวมทั้งสำรวจความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบสองภาษาเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนแบบสองภาษาในสถานศึกษานั้นๆ ได้ตรงตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิเทศ ส่งเสริม (Songserm, 2014) พบว่า แนวทางการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 คือสถานศึกษาควรมีการศึกษาปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นปัจจัยในการนิเทศ

องค์ประกอบที่ 3 การวางแผนและออกแบบ เป็นการกำหนดผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนนิเทศและกำหนดตัวบุคคลที่รับผิดชอบการปฏิบัติการนิเทศ กำหนดกรอบ ขอบข่ายการนิเทศ และรายละเอียดการปฏิบัติกิจกรรมประสานคนและงานที่มีโครงการหรือกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบสองภาษาที่สามารถปฏิบัติร่วมกันได้ และแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศการศึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจะดำเนินงานนิเทศการศึกษาตามกระบวนการปฏิบัติงานจำเป็นจะต้องมีการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน กำหนดขอบข่ายการนิเทศ แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศ

การศึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกำหนดตัวบุคคลที่รับผิดชอบการปฏิบัติการนิเทศไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (Wonganuttrarote, 2010 : 232-235) กล่าวว่า การวางแผนและการจัดทำโครงการนิเทศ เป็นวิธีการที่อาศัยหลักการและเหตุผลข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาความต้องการของสถานศึกษาว่ามีความต้องการนิเทศในด้านใดบ้างแล้วนำมาจัดทำแผนและโครงการ ซึ่งต้องจัดทำล่วงหน้าก่อนที่จะดำเนินการนิเทศการจัดทำแผนงานและกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนมากขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของวชิรา เครือคำอ้าย (Kleuakumaay, 2010) พบว่า การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำเป็นต้องมีการเตรียมการวางแผนการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 4 การสร้างเครื่องมือ เป็นการดำเนินการพิจารณาเลือกเครื่องมือเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบสองภาษา จัดทำเครื่องมือการประเมินเพื่อวัดผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนแบบสองภาษาที่มีความหลากหลายจัดทำสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานทั้งด้านการให้ความรู้การเพิ่มพูนทักษะการสอนแบบสองภาษา จัดทำเอกสารทางวิชาการการจัดการเรียนการสอนแบบสองภาษา จัดทำเครื่องมือนิเทศเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศมีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างเครื่องมือที่มีรูปแบบที่ชัดเจน

จะส่งผลให้ระบบการประเมินมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น สร้างสื่อการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรูปแบบสองภาษา รวมทั้งเครื่องมือที่สร้างขึ้นต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง เพื่อหาข้อบกพร่อง ปรับปรุงส่วนที่บกพร่อง และนำไปทดลองใช้อีกครั้งหนึ่งเพื่อให้มีข้อบกพร่องน้อยที่สุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิเทศ ส่งเสริม (Songserm, 2014) พบว่า แนวทางการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 คือ การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นการดำเนินการสอบถามความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอนแบบสองภาษากับสถานศึกษาอื่นแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดการระบบการนิเทศกับสถานศึกษาอื่น โดยทางเอกสารประชุมสัมมนาด้านการจัดการเรียนการสอนสองภาษา และสื่ออินเทอร์เน็ต การส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนา รูปแบบการนิเทศการศึกษา เผยแพร่ผลงานและเครือข่ายการนิเทศการศึกษา และปรับปรุงเทคนิควิธีการ กระบวนการและกิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอนแบบสองภาษาในรูปแบบใหม่ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความรู้ความเข้าใจเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินงานนิเทศ ดังนั้น การดำเนินการนิเทศจำเป็นต้องมีการศึกษา เครื่องมือ กระบวนการ แบบแผน สอบถามความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศการศึกษากับสถาน

ศึกษาอื่น และเครือข่ายการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ ทิมนาค (Timnak, 2010) พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอน ประกอบด้วย การประเมินสภาพและสมรรถนะในการทำงานการให้ความรู้ก่อนการนิเทศการวางแผนการนิเทศการปฏิบัติการนิเทศและการประเมินผลการนิเทศ

องค์ประกอบที่ 6 การสร้างบรรยากาศการนิเทศ เป็นการส่งเสริมการนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยมีการแลกเปลี่ยนความรู้และรับฟังปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนสองภาษา สนับสนุนบุคลากรให้ได้รับการอบรมเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน นิเทศการจัดการเรียนการสอนแบบสองภาษา ให้การยอมรับ ชมเชยผู้รับการนิเทศ สร้างบรรยากาศของหน่วยงานเพื่อเสริมสร้างให้ครู ผู้รับการนิเทศมีความสุขในการทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการส่งเสริมการนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยมีการแลกเปลี่ยนความรู้และรับฟังปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนสองภาษา สนับสนุนบุคลากรให้ได้รับการอบรมเพิ่มเติมให้การยอมรับ ชมเชยผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนรูปแบบสองภาษา กระตุ้นแนวทางและความคิดใหม่ๆ เกี่ยวกับการนิเทศให้เกิดแก่ครูผู้สอนนำเทคนิคและวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการช่วยในการเก็บข้อมูลในการนิเทศการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (Wonganuttrarote, 2010 : 232-235) กล่าวว่า การดำเนินงานปฏิบัติการนิเทศ จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีการสร้างขวัญและกำลังใจผู้รับการนิเทศควรได้รับการเสริมกำลัง

ใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิเทศ ส่งเสริม (Songserm, 2014) พบว่า แนวทางการดำเนินงาน นิเทศการศึกษาของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 3 คือ กระตุ้นให้ครู เกิดแนวคิดและเทคนิควิทยาการใหม่ๆ สร้างความตระหนักเกี่ยวกับการนิเทศให้ผู้บริหารนิเทศแบบ กลยาณมิตรทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศ

องค์ประกอบที่ 7 การติดตามประเมินผล เป็นการประเมินผลโดยใช้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ มีจุดหมายที่ชัดเจน มีเครื่องมือและการรวบรวม ข้อมูลที่เหมาะสม ประเมินผลการดำเนินงานตาม ปฏิทินการปฏิบัติงาน และกิจกรรมที่กำหนด ศึกษาในเทศก์ จัดการประเมินผลการจัดการเรียน การสอนรูปแบบสองภาษาเชิงประจักษ์ที่มุ่งสู่ตัว นักเรียน พัฒนา และปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียน การสอนรูปแบบสองภาษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีการ เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วม ในการประเมินผลโดยใช้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ มีจุดหมายที่ชัดเจน สามารถกำหนดศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารเพื่อทำหน้าที่ประเมินผลไว้อย่าง ชัดเจนและเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ ทิมนาค (Timnak, 2010) พบว่า รูปแบบ การนิเทศการสอน ประกอบด้วย การประเมิน สภาพและสมรรถนะในการทำงานการให้ความรู้ ก่อนการนิเทศการวางแผนการนิเทศการปฏิบัติการ นิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ

รูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับ ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ

ศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าการดำเนินการสร้างรูปแบบฯ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทั้งแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ และสอบถามจากผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับ ประถมศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และ สร้างเป็นรูปแบบฯ ให้สอดคล้องกับความต้องการ ในยุคปัจจุบัน และนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษา ช่วยแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขเป็นร่างรูปแบบฯ เพื่อให้ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหาร การนิเทศโรงเรียน สองภาษา ร่วมการวิพากษ์ โดยการสัมมนาอิง ผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินรูปแบบโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น ผลการตรวจสอบรูปแบบฯ จึงมีความเหมาะสมต่อการนำไปปรับใช้กับการนิเทศโรงเรียนสอง ภาษาในปัจจุบันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ ทิมนาค (Timnak, 2010) พบว่า ผลจาก การตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศ การสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ 6 คน มีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการ นิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ปรับปรุงรูปแบบฯ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มา วิเคราะห์และสร้างเป็นรูปแบบฯ ที่สอดคล้องกับ ความต้องการในยุคปัจจุบัน และนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขเป็น ร่างรูปแบบฯ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหาร การนิเทศโรงเรียนสองภาษา ร่วมการวิพากษ์และ ตรวจสอบรูปแบบฯ ให้มีความเหมาะสมและทำการ ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความ

เหมาะสม โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาวิเคราะห์ประเด็นที่น่าขึ้นมาให้พิจารณาว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนสองภาษาประเมินอีกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมาน อัสวภูมิ (Aussawapum, 2007 : 83) ได้กล่าวว่า การประเมินรูปแบบ ตรวจสอบ โดยการประชุมสัมมนาโดยผู้วิจัยจัดประชุมสัมมนาบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งแล้วนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเสร็จแล้วให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาวิพากษ์ประเมินรูปแบบทั้งในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้และให้ข้อเสนอแนะต่อไป และสอดคล้องกับงานของสิริรัตน์ ใจทาน (Jaitan, 2015) พบว่า รูปแบบการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา มีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมและมีความถูกต้อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การนำรูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ ผู้นำไปใช้ควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบฯ จาก

คู่มือการใช้รูปแบบฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างละเอียดในทุกประเด็นเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

1.2 รูปแบบการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้นในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ให้ประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือจากผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ บุคลากรในโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเกี่ยวกับการพัฒนา การนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

2.2 ควรมีการทำวิจัยเชิงสถิติเกี่ยวกับปัจจัยการพัฒนากการนิเทศโรงเรียนสองภาษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อเป้าหมายของการพัฒนาสถานศึกษา

References

- Aussawapum, S. (2007). *The use of Research Development in the Doctoral Thesis*. Ubon Ratchathani : Ubon Ratchathani Rajabhat University.
- Glickman, C.D., Gordon, S.P. and Ross-Gordon, J. M. (2004). *Supervision of Instruction: A Developmental Approach*. Boston : Allyn and Bacon.

- Jaitan, S. (2015). Supervision in School Administration Model of Kalasin Provincial Office of The Non-Formal and Informal Education. *M.Ed. Educational Administration*. Graduate School : Mahasarakham University.
- Kleuakumaay, W. (2010). Development of Supervision Model for Student Experienced Teacher Training to Improve the Learning Management Competencies that Promote Thinking of Primary School Students. *M.Ed. Educational Administration*. Graduate School : Mahasarakham University.
- Ministry of Education. (2011). *Continuing Education Supervision Supporting Schools*. Bangkok : Ministry of Education.
- Songserm, N. (2014). Problems and Guidelines for Conducting Educational Supervision of Schools under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3. *M.Ed. Educational Administration*. Graduate School : Mahasarakham University.
- The supervisor Education Office. (2016). *The Process of Supervising Education*. Bangkok : The supervisor.
- Thongchai, P. (2015). The Development of Internal Supervision Model of Small-Sized School under the Secondary Educational Service Area Office 28. *M.Ed. Educational Administration*. Graduate School : Mahasarakham University.
- Timnak, S. (2010). Development of Curriculum Supervision Model According to Grigman Concept. *M.Ed. Educational Administration*. Graduate School : Mahasarakham University.
- Wonganuttrarote, P. (2010). *Internal Supervision*. Bangkok : Media Center.